

ХАНТЫ ЯСАҢ

8 ноября 2018 года

№ 21 (3513)

www.khanty-yasang.ru

Основана 1 ноября 1957 года

Тимофей Молданов моньщӑн ёх кӱтн нух питӑс

Башкортостан мӱв Уфа хон вошн кимит пӱш йис путрӑт, моньщӑт моньщты ёх кӱтн Россия мӱвтел фестиваль вӑс. Шив арсыр вошӑт, кӑртӑт эвӑлт 60 хуят юхтылӑс. Мӱң округев эвӑлт шив Тимофей Молданов янхӑс. Тӑм мирхотн мет вӑн 85 ол луват ими Раиль Кулмурзина, мет ай – вет ол луват пух Асман Рахманулов вӑсӑн.

Кӑт хӑтл мӑр тыв юх-тум мир арсыр йис путрӑт, моньщӑт моньщӑт. Тимофей Молданов Касум ими ар ариман хӑнты мир Пӱпи якты

хот вандтӑс. Тӑм кӑсуп-сыйн лӱв щел вух мевл пос па ишӑк непек холумтӑс.

Шӑи кӑсупсы олӑн уша вермал юпийн Ти-

мофей Молданов имух-ты Пӱпи якхот олӑн ай кина китӑс, щӑлта лӱв шив вохсы. «Мӑнема шӑи вӑн кӑсупсы шеңк мӑстӑс, вантӑ, арсыр мир дыв дӑмӑтсухдалн йис ширн тӑса моньщ-сӑт, етнхотӑт алӑсӑт. Тӑм кӑсты верн путрӑн па моньщӑн хуятӑт ар-талӑсӑт. Лыв мӱң пелӑ-ва ямсыева вантсӑт, хӑ-дӑнтсӑт па уша версӑт,

хуятат мет яма моньщты хошлӑт», – лупӑс Тимофей Молданов.

Тӑм е мӑнхӑтл ЮНЕСКО ёх унтасн лӑ-щӑтсы. Мосл лупты, тӑм кӑсупсы немасыя верды, вантӑ, 2020-мит олн Башкортостан мӱв Уфа вошн Мӱвтел мир Фольклорида питл.

Людмила
СПИРЯКОВА

Арсыр ёх олаңан вэты мосл

Ас потты тыдӑш 2-мит хӑтлӑн Югра мӱвев луваттӑйн 53 тӑхийн мир Вӑн этнографической диктант хӑншсӑт.

Ёмвошн ши мирхот Хӑннехӑ па Мӱв-авӑт музей хотн вӑс. Тӑта округ культура верӑт тӑты департамент кӑшӑа не Н. Казначеева па вӑнлтӑты вер хӑват заслуженной рӑпатнек, хӑнты мир учӑной ими Е. Нёмысова ям ясӑт лупсӑнӑн. Лын путӑрсӑнӑн, ши хӑншты вер – шеӑк мосты вер, вантӑ, уша йил, муй округ хӑннехуятӑт Россияйн вӑлды арсыр мирӑт олаңан вӑдӑт.

Диктант хуца 30 инь-щӑсупсы вӑс, щит эвӑлт 20 – щит Россияйн вӑлды мир олаңан па яӑ – Югра мӱвев олаңан. Акмум мир 45 минута кемн хӑншсӑт. Иса музея 79

хуят юхтӑс, ши ёх кӱтн мет ай хуят – щит 12 од луват пух па мет вӑн хуят 82 ода йис. Итӑх хуятӑт сайт хуца хӑншты веритсӑт. Югра мӱвев луваттӑйн кӑт щурӑс хуят диктант хӑншсӑт.

Ас потты тыдӑш 10-мит хӑтлӑн www.miretno.ru сайт хуца тӱн ясӑт уша верты рӑхл. Ши тумпи ван хӑтлуп тыдӑш 12-мит хӑтлӑн кашӑн хуят веритл уша павӑтты, хутыса лӱв ши диктант хӑншӑс.

Мосл лупты, хуты Россияйн Вӑн этнографической диктант хӑдмит пӱш лӑшӑтсы. Тӑнял ши вер па хон пелӑк мӱвӑтн ищи тӑты

Л. Спирыкова верум хур

питсы. Тӑм одн вет мӱвн вӑлды 35 па хон пелӑк мӱвӑн мир па Мӱвтел космической станцияйн па ишки Антарктида мӱвн рӑпитты ёх диктант хӑншсӑт.

Мосл лупты, хуты ши хӑншты вер президентской грант мӑты фонд ёх нӑтлӑт.

Шимӑш диктант мет олаң пӱш Удмуртия мӱв арсыр мир верӑт тӑты министерства ёх лӑшӑтсӑт. Югра мӱвевн округ культура верӑт, вӑнлтӑты па айдат ёх верӑт тӑты департаментнӑн ёх тӑлӑт.

**Людмила
СПИРЯКОВА**

Мир ямӑлды верӑт олаңан

Васы мӑнты тыдӑш 17-митн «Югра» немпи айкедӑт ӑкӑтты хотн мир ямӑлды верӑт олаңан путӑр мӑнӑс.

Медицинской страхования вер тӑты тӑхи кӑшӑа лӑнкар хӑ **Владимир Смирнов** тӑрум пӑта мир ямӑлды вер олаңан лупӑс:

– Мир ямӑлды верн шимӑш нӑтупсӑт вӑдӑт, щит:

1. Олаңмит медико-санитарной нӑтупсы.

2. Немасыя медицинской нӑтупсы.

3. Тӑм йис пурмӑсӑтн па щӱнӑкӑтн лекшитты вер.

4. Скорой медицинской нӑтупсы. Тӑм нӑтупсы пурӑйн тохтурӑт едды лекшитты щира пӑльница тӑты веритлӑт.

«Альфа Страхование-ОМС» немпи тӑхийн айкедӑт мӑты хӑ **Михаил Морицкий** эвӑлт инь-щӑссӱв, муйкем арат

минута, щос муй хӑтл ямӑлды щира нӑтупсы лавӑлды мосл. Юхды лӱв лупӑс:

– Мир ямӑлды верн хӑдумсыр нӑтупсы вӑд, щит плановой, неотложной па экстренной. Экстренной пурӑйн хӑннехӑа имухты ямӑлман нӑтты рӑхл, «Скорая помощь» машинайн янхты хӑа хӑскем минута мӑр мӑшӑн хуят хуца йиты мосл. Тӑп Россия кашӑн мӱв кӑшӑйт лыв щиредн хӑншлӑт, муй арат минута «Скорая помощь» машина йиты пилт. Вантӑ, кашӑн тӑхийн машинайн янхты арсыр кев ӑш вӑд, щит эвӑлт уша йил, муй арат минута машина тӑм муй тум кӑрта юхӑтты веритл. Неотложной щирн нӑтты имухты мосл, хӑн

хронической мӑш йилпа тывӑс, тохтур кӑт щос мӑр лавӑлды рӑхл. Ши тумпи хӑннехӑа кашӑн од пӑльница янхты мосл, лӑдн тохтурӑтн ат вантсы па уша версы, мӑшитл хӑннехӑа муй ӑнтӑ. Талон непек вӑты юпийн ши нӑтупсы 24 щос мӑр лавӑлды рӑхл.

«ОРГ-Медицина» немпи тӑхи кӑшӑа не **Инна Кузнецова** ай тӑс, муйсӑр ямӑлды нӑтупсӑт пӑта вух сухуптӑты ӑн мосл, щит:

– пӑльницайн хӑннехӑа тӑрум пӑта ямӑлды;

– ямӑлды щира пуртӑн, детут лӑтты ӑн мосл;

– нӑд од луват вӑнты няврем ӑнӑкел муй ащел пидӑ пӑльницайн лекшитты рӑхл.

Ши тумпи И. Кузнецова ай тӑс, хуты Россия мӱвн немасыя поступсы вӑд, хута хӑншман, муйсӑр лекшитты верӑт пӑта вух

схуптӑты рӑхл. Ши тумпи кашӑн мӱвн ши олаңан немасыя непек хӑншсы. Югра мӱвевн пӑнӑт ямӑлды верн пӑнӑт пломба щӱнӑк тӑ-рум пӑта муй вух сӑты омӑсты рӑхл. Ши вер олаңан округевн немасыя поступсы вӑд.

«СОГАЗ-Мед» немпи тӑхи кӑшӑа не **Ольга Антонова** лупӑс, хӑннехӑа ювряя лекшитты верӑт олаңан немасыя вӑлды тӑхета хӑншты муй карты кел хӑват путӑртты рӑхл. Мет сыры пӑльница кӑшӑа хӑншты мосл, хута хӑннехӑа ямӑлды. Ши тумпи страховой медицинской тӑхия, мир ямӑлды верӑт тӑты департамента, оса тӑхета, Россия мӱв мир ямӑлды вер тӑты министерства кӑшӑита хӑншты па звонитты рӑхл.

**Людмила
ЛОНГОРТОВА**

Россия мират вэйтантупсы

Ёмвошн арсыр ёх вэйтантупсы вэдум пурайн Югра мўв оса тәхи «Ассамблея народов России» немасыя мирхот верәнтәс.

Ши ут кәша не Елена Исламуратова ай пав-тәс:

– Югра мўвн арсыр хәннехәйт кәша пўн-шум оса тәхев худна ода ән йис, тәп сыр-

сыр верәт ләщәтсүв. Мўң арсыр оса тәхет ёх пида ияха рәпитлүв. Мет шопәң мосл, арсыр мир кўтәдн яма па ләхсәңа ат вәдләт. Щәлта Ёмвошн па Сәрханд вошн оса

верәт тәты хуятәта нётты утәт ләщәтты рәхл. Шив арсыр мир яңхты питләт. Щәта, вантә, сыр-сыр айкел уша верты рәхл.

Щәлта тәм мирхот пурайн каркама рәпитум оса ёха ишәкты непека́т катлуптәсыйт. Югра мўв кәша ими

Наталья Комарова, «Гармония» немуп оса тәхи кәша не Галина Выдрина па Ёмвош округн арсыр мир оса тәхи кәша Елена Исламуратова «20 лет Ассамблее народов России» немуп мевд пошн мойлуптәсыйт.

Ульяна МОЛДАНОВА

Айләт пура вәдупсәл нәмәлмәсәт

Советской Союз Коммунистической партия айләт ёх комсомол тәхи васы мәнты тыдәщ 29-мит хәтәдн 1918-мит олдн верса. Щәлта 1924-мит олдн тәм ут В.И. Ленин немн пунса. Ёхәт ай кер тыдәщн 1926-мит олдн тәм ут немәтса Всесоюзной Ленинской Коммунистической айләт ёх тәхия. Ши пәта тәм тәхи 100 ода ювум емәңхәтл депн Ёмвошн шуши мир Ассамблея кәша ики Еремей Айпин Комсомол ёх мирхот верәс. Тыв әктәшум хуятәт нәмәлмәсәл, муй иты дыв айдата вәдмәдн вудаң комсомолец нем тәйсәл.

«Отличник народного просвещения», «Заслуженный работник образования ХМАО-Югры» немңан тәйты имие **Нина Алексеевна Тебетева** лупәс:

– Айдата вәдум олдам яма па әмща мәнсәт. Ма Ёмвош педучилище хуща комсомол ёх кўтн кәша вәсум. Ши пәта вәндтәйдты айдат әвет па пухәт кәша арсыр мирхотәт, вэйтантупсәт

ләщәтәйдсум. Щәлта нявремәт пида әмәщ верман вәнта яңхийлсүв. Имудтәйн ма окружком комсомол тәхи эвәлт педучилищайн вәнд-тәйдты әвет, пухәт пида Урал кев мўва китсаюм. Мўң Саранпауль вош вәнта тухләң хопн тәсыюв. Щәлта елды Неройка немуп кев репа кўрн шәшумсүв. Ши вер вәйт дор тыдәщн вәс па атәт ямкем ишкыя йисәт.

Мўң шеңк хўв шәшсүв, мутшашмевн нюр ювра әша мәнмев. Кимәт хәтл геологәт рәпитум хәра вэйтантсүв, тәп щәта немәлт хуят әнтәм вәс. Кев репәң мўв шеңк ху-рамәң, шәшмев пурайн пойтәкәт, лүкәт па па войт вантсүв. Щәта ар сәвупсы енумл, мўң нявремәт пида мурта воньшумут десүв. Я-а, ин хәтмит хәтла ювумн ма ши вантлем, детутәв шимда йис. Щирн айдта июхды педа вошәң па мирәң мўва питсүв шәшты. Кев мўв потум йиңкуп юханәт шәпа вўншийлсүв. Нявремәт мурта кўтәдн тәм яңхум мәревн ләйна па ләхсәңа йисәт. Мўң яртяңмит хәтәдн Саранпауль воша юхәтсүв. Щимәщ вер ма комсомольской вәдупсәмн вәс.

Елды хәнты мир проффессор ими **Евдокия Нёмысова** нәмәлмәслә:

– Ма Ёмвошн педучилище хуща вәнд-тәйдмемн тәндуп ты-дәщн комсомолец юрәң немн ши пунсаюм. Ёхәт ай кер тыдәщ 5-мит хәтәдн 1953-мит олдн комсомольской билет непеки катлуптәсыюм.

Мосл лупты, комсомол вер 100 ода ювум мирхотн Россия мўв хур хәншты вудаң ики Геннадий Райшев, арәң, моньщәң ими Мария Волдина, шуши мир якәт вәндтәты не Фаина Иштимирова, вухаль ёх поэтесса ими Светлана Динисламова путәртсәл, муй вўрн лыв комсомольской тынәң пурайн вәсәт па рәпитсәт.

Ульяна ДАНИЛО

Арсыр мируп Югра

Щимәщ немуп мирхот Ёмвошн ай тәхет потты тыдәщ 19-21-мит хәтләтн мәнәс. Щәта лапәтсот мултас хуят вәс па арсыр мирхотәт, еңта пәсанәт, ванлтупсәт, якты-ариты хәрәт верәнтсыйт. Щи ут ләщәтсы, ләдн Россияйн арсыр яснуп мирәт күтәдн ләхсәңа ат вәлдәт. Щи вер кәщә хотәтн рәпитты ёх, нұм мұв мир тәхетн, ләңха эвәлдты хотәтн па каш верты тәхетн рәпитты мир нух тўңматләт. Щи ёх мирхотн ияха әкумсәт па ләхсәңа вәлдты вер оләңән путәртсәт. Мосд лупты, вошәң па кәртәң кәщайт, әд рәпатнекәт пәты немасыя кәсупсы версы, ләдн уша павәтты, хуйтат ләхсәңа вәлдты вер мет яма ләщәтләт.

Мирхотн каш хәрәт вантты әмәщ вәс: ванлтупсәтн арсыр мир пурмәсәт, юнтутәт, детутәт ванлтәсыйт па щитәт верты вәндтәсыйт. Щәдта «Сказ о казаках Сибири» немуп хурәт нух эхәтсыйт па «Вой хот» ванлтупсы версы. «Этномода» немуп кәсупсыйн тәм йис щирн ёнтум Асугорской мирәт, рүщәт, кавказцәт па тюркәт ләмәтсухәт ванлтәсыйт. Щәта Светлана Сенгепова (Лянтор) хәнты ләмәтсухәд пәты мойлупсыйн мәсы. «Хәтл» немуп театр «Сказка на бубне» лўңәлтуп ванлтәс, Нягань ёх – «Казачьи вечёрки» немуп якты-ариты хәр версәт. Щи тумпи «Игры народов России» па кўдащты хәр вәс. Шуши мир вәлупсы оләңән «Обеспечение гарантий прав коренных малочисленных

народов Севера и оказание бесплатной юридической помощи», «Этнотуризм – как форма сохранения традиционного образа жизни коренных малочисленных народов Севера» па «Этноигротек» – как одна из форм народной педагогики» немуп мирхотәт вәсәт.

Тәм вән мирхот КТЦ «Югра-Классик» хотн пўншсы. Югра кәщә не Наталья Комарова арсыр яснуп хуятәта «За вклад в развитие межэтнических отношений в Ханты-Мансийском автономном округе – Югре» немуп мойлупсы мойләс. «ТОР-НАЙ» немуп тәхи ух не **Инна Антонова** Нижневартоск эвәлт щитн ищи мәсы. Российской Федерация межнациональной тәхийн вәлдты хә Владимир Зорин ям рәпата пәты

Арсыр яснуп ёх Ёмвош округ кәщә Наталья Комарова пида. Ёмвош, 2018-мит ол

мұвев кәщә неңа «20 лет Ассамблее народов России» немуп мевәл пос катлуптәс. Щи юпийн **Наталья Комарова** мирхотәң ёха лупәс: «Мўң катра йис вўш эвәлт омәсты вошн интум вәйтәнтыйдсўв. Югра – щит мұв, хута 124-кем арат арсыр яснуп мирәт күтәдн ләхсәңа вәлдәт. Нына ям вўщә ясәң китлўв, рәпатаев оләңән ай павәтты ләңхалўв, щәдта нын эвәлтәна яма вәндтыйдты ләңхалўв па национальной политика верн В.В. Путин партум щирн верәтияха верты питлўв».

Щи мирхотн **Владимир Зорин** лупәс, округевн мирәт күтәдн яма вәлдәт: «Тәта шуши мирәт шеңк яма нәтдыйт, тәм мұв кәщайт межнациональной верәт ушәңа ләщәтләт.

Ма щиремн, тәм мирхот юпийн арсыр яснуп ёх елды ищи ләхсәңа вәлдты питләт». Федеральной агентства щирн алыщәты тәхи эвәлт, хута арсыр мир вәлупсы ләрамтлы, **Михаил Мишин** вәс. Лўв ФАДН кәщә И. Баринов китум вўщә яснуп непек лўңтәс: «Тәмәщ мирхот вән вер верл, ләдн мирәт ләхсәңа ат вәсәт, дыв культура щирләд әд вәшләт па хәннехәйт атум верәта ад вўянтләт».

Внутренней политика тәхи кәщә **Александр Скурихин** ай павтәс, хутысаты национальной вер Ёмвош округән ләщәтды:

– Юграйн 2019-мит ол вўш эвәлт ләхсәңа вәлдты вер оләңән йилуп поступсы вўраңән рәпитты питлўв па кәщә хотәт и непек посн щи верәт ләрамтты питләт.

Виктория Сызарова па Тимофей Молданов мирхотн

Шуши мир пурмәсәт ванлтупсыйн

Па пұш некоммерческой тәхет ши вер дэщаттыя губернатор эвәлт нётупсы вухн мәты питтыт. Мосл лупты, Юграя нәдам нұм мұв мир касәддәт. Вәндтыйдты хотәтн 40-көм культурно-языковой тәхи пұншсұв, дәдн ай па вән ёх тәта рәхты ширн ат вәддәт. Ши нумәсн Сәрханд районән арсыр ут оләңән иньшәсты тәхет пұншсыйт, хута нұм мұв ёх мосты пурайн нётдыйт.

«Государственный Российский Дом народного творчества им. В.Д. Поленова» немуп хот рәпатнек **Мәри Русанова** ванкүтды Ёмвоша юхтыйд па мұвев вәдупсы яма вәддә:

– Каш верты хотәт ищи национальной политика вер посн рәпитләт. Шит вұраңән ар хурасуп якты-ариты хәрәт дэщәтләт, хута арсыр мируп культура ванлтайды па шит ун-тасн нух лавәдды. Тәта каш хәрәт тумпи арсыр мирхотәт версыйт, шит шеңк ям вер. Щәта кәщайт мирхотәң ёх пида вәйтантайддәт па вәт-ща ар верәт дерамтләт.

Югра кәща не **Наталья Комарова** ищи ясәң вүйляс:

– Мұңева хәршия вәдты мосл, дәдн имухты верәт дэщәтты, хән шитәт оләңән уша павәтлүв. Мосты пурайн ки верлүв, верәт яма мәнты питләт. Ан ки алемәлүв муй имухты сәщн ән юхәтдыов, әхәт ши верәт нух тұңматты лавәртшәк. Шит пәты мұңева и нумәсн рәпитты мосл.

Хутысаты тәм вән мирхот хәдүм хәтл мәр мәнәс, Москва эвәлт вәдүм ёх РИЦ «Югра» хотн ай павәтсәт. Шит Российской Федерация межнациональной тәхийн вәдты хә **Влади-**

мир Зорин, «Ассамблея народов России» немуп тәхи рәпатнек **Евгения Михалева**, МГУ хушчи рәпитты не **Ольга Тихонова**. Россия па Юграя тәмәщ мирхотәт мосләт муй әнтә, **Е. Михалева** лупәс:

– Тәмәщ мирхот шеңк мосл. Тәта хәннехәйт күтәдн па кәщайт пида вәйтантайддәт, арсыр вер оләңән путремәләт па йилуп вер уша павәтләт. Мұң тәта некоммерческой тәхетн рәпитты ёх пәты кәсупсы верәнтсұв, дәдн уша павәтты, муй верләт па хуйтат мет яма рәпитләт. Щәта арсыр ям вер вәс, ши оләңән па мұв мира ищи ай павәтты мосл.

В. Зорин 20 мулдас од тыв юхтыйд па мұвев вәдупсы яма вәддә:

– 1996-мит од вұш эвәлт тыв юхтыйдлум па интум лупдум: тәм мұвн межнациональной верәт ямсыева дэщәтдыйт. Российской Федерация тәмәщ ям вер шеңк мосл, дәдн па мұвәтн мирәт ищи дәхсәңа ат вәддәт. Интум местной самоуправления хотәтн рәпитты ёх вәндтәты мосл, дәдн дыв ши вер ушәңа дэщәтты ат вәндсәт.

О. Тихонова айкеләт әкәтты ёх рәпата па «Наша Югра» немуп кәсупсы ай кинайт нух вантәс:

– Ма округ оләңән арсыр ут уша версум, хән ай кинайт вантты питсум. Интум мұң дәңхалүв, дәдн тәмәщ кәсупсы елды ищи ат верәнтды. И мирхотн нух дерамтсұв, муй ширн айкеләт әкәтты ёх кәщайт пида рәпитләт па дәхсәңа вәдты вер оләңән хәншләт. Ма ширемн, ши оләңән мет ям журналистәт ат хәншләт, хуйтат арсыр вер яма вәддәт.

Тәм путәр сухәнты едпийн мосл лупты,

Людмила Дубровина хәнты вәдупсы оләңән ай павәтл

Рұшәт катра йис ләмәтсукхн

Вера Кондратьева

Р. Ользина верум хурәт

«Арсыр мируп Югра» немуп мирхот ләп тәхәртты пурайн КТЦ «Югра-Классик» хотн көртәң па вошәң кәщайт, хуйтат дәхсәңа вәдты вер ямсыева дэщәтләт па ши вер кәсупсыйн нух питсәт, мойлупсыйн мәсыйт. Ичимәщ верн оса тәхи кәщайт мойлупсыйн катлуптәсыйт, ши ёх күтн «Югра дыднуптәты» ух

неңнән Анна Изюмова (Урай) па Антонина Ледкова (Нуви сәңхум вош) эвәлт вәсәңн. Ишәкты непекәт ара ортум юпийн мирхотәң ёх «Возьмёмся за руки, друзья» немуп якты-ариты хәр вантсәт. Тәмиты вән мирхот ши етшуптәсы.

Реональда ОЛЬЗИНА

Мойлупсыйн катлуптасы

Россия мўеве правительствæ кæщайт тæм йисн якты-ариты, тæса арсыр пурмæсæт верты, хурамæн дæмæтсухæт ёнтты па айдат ханне-хуятæт ямсыева щимæщ верæта елды вæндтæты ёхлұва муй неңлұва сыр-сыр мойлупсæт немасыа дæщæтсæт. Кашæн атæлт мир эвæлт ши ёх лұв депæлдн вæлты хуятæтн шеңк сæмæна па мосман тæйлдыт.

М.К. Волдина

Округ мир творчества хот миом хур

Тæм 2018-мит одн Россия мўеве луватн «Ханнехæ арсув», «Ханнехæ ар», «Тæса верæнтты ханнехæ», «Йис вўш эвæлт вæлты-холты ши-

рæт тæйты хурасæт» па «Ханнехæ якæт» немуп тæхет пæта араттелдн иса 15 мойлупсы вән кæщайт версæт.

Щимæщ вудаң вер

пæта «Йис вўш эвæлт вæлты-холты ши-рæт тæйты хурасæт» немуп мойлупсы тæта мос-ванән Ёмвошн «Ешæк Най» якты-ариты хот

кæща неңа Мария Кузь-минична Волдина яукантсы.

Мария Волдина – щит Россия мўеве культура заслуженной рæпатнек, Ханты-Мансийской автономной округ – Югра вудаң ханнехæ.

Округев Народной творчества хот хуши рæпитты ханнехуятæт лұведа ям вўща ясæн китлæт па тæмиты луплæт: «Елды ищиты тæдаң кўрн па ёшн ат вæд тæм нуви тæрум идпийн!»

Округ мир творчества хот айкел

Ханты ясæна тулмаштæс Владимир ЕНОВ

70 ода йис

Каркама оса верæт тæты ики Александр Михайлович Константинов васы мæнты тыдæщ 23-мит хæтæлдн 70 ода йис. Лұв кешæда Ёмвошн СССР хур ханшты ики В. А. Игошев хотн немасыа вæйтантупсы вæс. Щив рæтналад, вæтаң ёхдал па лұв пидала рæпитум хуятдал æкмийдсæт.

Ар мойң ёх æкмум хæрн Александр Михайлович далъ олаңан рўщ ясæнән «Тор» немуп ар арийс. Тæм немæң сыйң ар Расул Гамзатов ханшум ясæт посн Ян Френкель дæщæтсæ. Вантæ, ащел Михаил Павлович Константинов вудаң дæля 18 тæл луватн тæсы. Лұв 316-мит полк хуца кон-войной войска кæщая вæс. Вулаң далъ мæр иса мўв вәнъдман вæс. Юхи далъ хæр эвæлт М. Константинов Ас потты ты-дæщ 22-мит хæтæлдн 1948-мит одн юхтæс. Немщæт эвæлт мўеве вәнъдмал пæта «За победу над Германией» немуп мевд посн мойлуптыйдса. Ши пæта тæм ар ин тæмхæтл пухæл далъ пурайн ух-дал пунум ёх кеша арийс.

70 ода ювум вудаң ханнехæев васы мæнты

тыдæщ 23-мит хæтæлдн 1948-мит одн Сæрханл мўвн Сытомино вошн сема питæс. Щæдта ар-мияйн Даманской мўв пай хуца Китайн вæс. Щирн 1969-мит одн, вантæ, Советской Союз па Китай мўвнән кўтæна ювæнтсæнән. Тæм ики вæдталд нæпæт кармака рæпитл па арсыр оса вера сора кўншемл. Александр Михайлович 27 ол мæр лащ хуца вән кæща хæя кæпæртæс.

Ин тæмхæтл лұв нæптæл вæна ювум ёх тæхи кæщая, «Югра дыднуптæты» тæхийн кæща дæңкæр хæя вæд. Хæрши ханнехæев ин па арсыр мирхотæта яңхæл, шуши ёх яма вæлты верæт олаңан ай павæтл. Лұв немд яма арсыр кæщайтн па оса тæхетн рæпитты хуя-татн вæды. Сема питум хæтлæлдн Югра мўв кæща

Е.А. Нёмысова, А.М. Константинов па Н.И. Величко

У. Данило верум хур

неңа нётæсман рæпитты ими Надежда Савина лупæс:

– Ма айлата вæлмемн Александр Михайлович мæнема шеңк нётæс. Лұв щирн ястæс: «Эвие, мæна Санкт-Петербург воша полярной академияя вæндтыйдты».

Щиты тæм неңие пæ-машипа ясæт каркам па вулаң икия лупæс. Йина ши етн хот пурайн ар айдат ханнехæйт пу-тæртсæт, муй иты А. Кон-стантинов дыведа нётæс. Вæйтантупсыа юхтум мир арсыр мойлупсæт, дыдæң аңя лыптæт па тæпæң ясæт

сема питум хæя лупсæт. «Мис нæ» немуп тæхи имет Андрей Тарханов ханшум путæр посн ар арисæт. Щæдта емæңхæтл хулаты вутьшум депн Александр Михайлович «Родительский дом» немуп рўщ ар арийс. Лұв няхæң веншуп па ям нумсуп ханнехæ, ши пæта иши па етнхотл тæса па сæмæна дæщæтман вæс. Мўң, «Ханты ясæң» газетайн рæпитты ёх, вән вўща ясæң китлұв. Елды итæмиты кармака па тæдаңа па яма ат вæд!

Ульяна МОЛДАНОВА

М. Заяц па С. Хабибуллин
аридан

Хўд хошум йиңк яньсәт

Каврум шайн хошмәдсийт

Даңки вошн финно-угорской мирәт емаңхәтл постәсы

Васы мәнты тыдәщ 21-мит хәтлән Даңки вош катра пурмәсәт давалды хот пүңәлн вәлты Даңки-пасоль кәртән «Финно-угорской мир» немпи емаңхәтл постәсы.

Алаңсахәт ши хәтла дэщәтыйлды питсы, хәнты кәрн нянь версы, ванән арсыр хўдәт эвәлт хошум йиңк кавәртсы. Ши тумпи сурәң-ма-вәң пәсанәт дэщәтты питсийт. Айдыева во-шәң па мойң мир тыв әктәщты питсәт.

Мўң округевн финно-угорской мирәт иши вәлдәт, щит хәнты па вухәд мирнән. Дыв пәтәла мет вудаң па емаң вой – щит пўпи. Ши олаңән емаңхәтл тәты кәтнән йис путәр путәртсәңән. Ши тум-

пи пўпи якты хот олаңән айкед тәсы. Тәм емаңхәтла мойпәр (хәннехә мойпәр пән дәмәтсух дәмәтман) юхтәс. Нявремәта шеңк әмәщ вәс пўпи лепа вана йиты, вўща верты па хур вўты.

Емаңхәтл пурайн мир хәнты арәт хә-дәнтты веритсәт. Щиты Даңки вошн «Югра дылдуптәты» тәхи кәщә, «Нефтяник» якты-ариты хотн рәпитты не Маргарита Заяц (Конева) мир едпийн хәнты па вухәд мирнән

«Куренька» ар арийс, эвет тәса яксәт. Щәдта дўв хәтань хә Сирен Хабибуллин пида «Петушь, Петушь, кумие» немпи хәнты мойты ар әмщә арисәңән.

Даңки вошн арсыр мирәт кўтн финно-угрәт – щит марийцәт, мордвайт, удмуртәт па па мирәт вәлдәт. Тәм емаңхәтл пурайн па мирәт финно-угрәт пәта арисәт па яксәт. «Якташлар» немпи хәтань-башкирской мирнән ариты тәхи әх (Роза Низамова кәщәя вәл) хурамәң арәт арисәт. Ши тумпи «Берегиня» немпи украинской мир, «Рәт ар» немпи рўщ мир ариты тәхи әх (Светлана Домбровская кәщәя вәл) па па хуятәт арисәт.

Емаңхәтл едпийн нявремәт пәта «Хәнты мир» немпи хур хәншты кәсупсы дэщәтман вәс. Тәмхәтл уша йис, мәта эвет-пухәт мет хурамәңа хәнты мир вәлупсы непека хәншсәт. Нух питум ай хуятәта ишәкты непекаәт па мойлупсәт еша катлуптәсийт.

Тәдаң хәтл тәта ты-несты хәр рәпитәс, щәта

Аган кәртәң верәнтты әхн верум арсыр хура-мәң хәнты пурмәсәт ләтты рәхәс.

Тәмхәтл Даңки-пасоль этнокәртән ар-сыр хәрәт рәпитсәт. И тәхийн эвет-пухәт кўтәдн кәссәт. Ши тумпи итәх пушхиет хот войт, щит козайт, кроликәт, индюкәт па па войт вантты па лапәтты веритсәт. Мойң әх Даңки-пасоль кәрт хўват тәтлясийт па дыведа хәнты хотәт, ампарәт, дупасәт па па утәт альсийт.

Тәмхәтл камн ищки вәс, щирн мойң әх вән самовар пўт эвәлт каврум шай яньсәт па щиты хошмәдтийдсәт.

«Финно-угорской мирәт» емаңхәтл сухнум юпийн мойң әх епләң нянь, хўд па хошум йиңк десәт-яньсәт. Щитәт «Нефтяник» немпи культура хотн рәпитты Любовь Кудрявцева па Тамара Каменская кавәртсәңән.

Ма щиремн, вошәң па мойң мира ши емаңхәтл шеңк мәстәс. Ма немасяя ши емаңхәтл вантты юхтыйлдсум, мәнема иши шеңк сәма рәхәс.

Людмила ШУЛЬГИНА

Якты эвет

Л. Спирякова верум хураң

Моньщят нух ханшял па ёнтасл

Лўнән «Мужские и женские ремёсла: музееведческий и этнопедагогический аспекты» немуп мирхотн Ирина Семёновна Тырлина пида путärtсум. Щи айлат не Любовь Николаевна па Семён Александрович Айпин семьяйн енмäs. Лўв аңкел па ащел – вөтан хуятнән, мўң мўевн па па тәхетн дын ар мирн вөдйнән. Мосл лупты, щи мирхота Ирина аңкел пида юхтыдäs, путärtмемн пурайн Любовь Николаевна ищи и вер олаңн ай павтäs.

Рөт мирд моньщят па арät нух ханшял

Ирина Тырлина:

– Ма Ягурьях юханән юрн хотн сема питсум, интум кертэвн немхуят аң вөд па иса юхн, турнән ләп енумсы. Көрт вудэв эвält ванән Яков Дмитриевич Айпин вўдыдал пида вөд, щит ащем рөт хә. Аңкем-ащем интум па тәхийн вўдэт давадман вөдләнн.

Ашкола Варьёган хуши етшуптасум, әхät Нижневартовскайн пединститутн вөнд-тыйдсум. Щи юпийн Максим вән пухем, щялта Егор па Семён пидәң пухнадам сема питсät. Яртыяң од Варьёган ашколайн летут кавärtты неңа рөпит-

сум. Щялсаты йира мәнсум па Мегионән Экоцентр немуп тәхия рөпитты вохсыюм.

Ма Высокий немуп көртән вөлдум, щята арсыр яснуп мирät, хан-тэт па сәранät вөлдät. Көртөм эвält Мегион 17-кем километра вўшн омäsл, кашаң 30 минута тўтәң әхäd воша яңхад па щитн рөпатая мәнлүм. Кимит од щята рөпитлүм, рөпатайн ханты моньщят па арät непека ханшлүм, щи юпийн рўщ ясаңа тулмащтälдам. Щитät щята рөпитум әх хантэт эвält нух ханшсät, ма ищи шуши әх эвält моньщят ханшсум. Щялта итәх әх интернет хўват мәнема моньщят китлät. Аңкем-ащем эвält ищи нөдам щитät ханшлүм. Тыв

Ирина Тырлина, Людмила Алфёрова.
Ёмвош, 2018-мит ол

йитем едпийн и путär тулмащтасум. 1985-мит одн Аган юханән Вой хот вөс, щята Спиридон Тылчин ханты ясаңн путärtтäs, хутысаты питы вуй вўты әх тәм мўва юхätсät. Щит шеңк әмäщ путär, ма щи ут рўщ ясаңа тулмащтаты ләнхалум. Ям ләдн вөс мätты газетайн щи путär ки ханшсы. Щи ики әнтөма йис, ма лўвөл вөсем, ям хәннехә вөс.

Вўт көрта яңхты сәмәңät

Пухдам Высокий көртән ашколая яңхлät, лывөда щята ям. Максим лыпät тыдäщн 14 ода йис, Егора па Семёна яң од. Дыв нөдам вўт көрта яңхлät, рўтыщаты пурайн иса аңщасел па аңкаңкел хуши вўтн вөлдät. Максимкаев вөнтән вөдты щир яма вөд, вантэ, аңщаселн арсыр вера вөндтälды. Вўлэт лавалды хошл, хўд велпäслäты шеңк сәмән. Лўнән пухдам рўтыщаты тәхета аң китлäдам, ләдн вўт көртән ат вөсät. Ма ищи ванкўтды щив яңхлүм.

Аңкаңкел па аңкел эвält ёнтäсты вөндäs

Ай пурайн ёнтäсты питсум. Анастасия Александровна Сардакова аңкаңкем нөдам ёнтäсäs, лўв па аңкем мәнөм щи вера вөнд-тäsнән. Тәм лөмтум ер-насем аңкемн ёнтсы. Мет олаңн тәмөм нух лөмätсум, хән ипўш емäң тәхия мәнты сон-тумäсүв. Аңкемн щиты верты партсыюм па щи вўш эвält тәм ернасем тäйдем. Интум юдн мәнөма ернас ёнтты омäссум, әхät щäшкан сух лөтлүм па юпка ёнтты питлүм. Сыры Аган юханән неңät ханты юпкайт тäйсät. Веккөши немхута щимäщ лөмтут әнтөм вөс, тәп мўң неңлўв щит тäйсät.

Любовь Айпина:

– Мўң хущева сыры аңкаңкилўв па щäщилўв худыева ханты юпкайт тäйсät. Тәм пўдяң тәп ма хущема па хөдүм имет хуши щитät хäщсät. Ипўш Нижневартовскайн «Россыпи Югры» немуп

Любовь Айпина, Ирина Тырлина,
Елена Соломина, Лидия Артанзеева

емӕнхӕтӕдн щит нух дӕмӕтсум, худыева инь-щӕслӕт: «Худтсаты тӕмӕщ юпка вӕсӕн? Катрайн хӕнты неӕт щит ӕн тӕйсӕт». Тӕйсӕт. Ма аӕнкаӕм па па имет Аган юханӕн иса щит нух дӕмтӕйлсӕт. Нӕмдем, мӕнema хӕт-дапӕт оӕ вӕс, ши пурайн аӕнкаӕм, ныйдам, ортнедам па имилам худыева щитн янхсӕт, тӕм йисн немхуят хӕнты юпка ӕн дӕмтӕйл.

Ирина Тырлина:

– Ма хотемн худыева хӕнты дӕмтут тӕйлӕт. Пухдам вӕна йисӕт, интум дыведа вӕншӕк дӕмӕтсух ӕнтты мосл, сыры дӕмтутдал ая йисӕт. Аӕкемн дӕмӕтсухн ӕнтдыов, дӕв нӕдам ӕнтӕсл. Ма иса рӕпатайн па муртӕна ӕнтӕсты омсыйлдум. Хӕн тӕдн вӕт кӕрта мӕнлӕв, иса хӕнты дӕмтут дӕмӕтлӕв. Вантӕ, «Буранӕн» янхты ишкки, дор мухты кӕт щос мӕр мӕнты мосл. Щит пӕты хошум дӕмӕтсух дӕмӕтты мосл. Ма пӕнӕн сӕх дӕмӕтлум, хӕншӕн сӕх ищи тӕйлум, ищи дӕмтӕйлдем. Нявремдам ищи хӕнты дӕмтутн мӕнлӕт. Дыв вӕлӕл, тӕдн хошума дӕмтӕйлды мосл. Тӕдн вӕт кӕрт хуши мӕн юрн вейн янхлӕв, па ӕх ищи щитн янхлӕт. Емӕн тӕхийн вантлӕн: хӕнтӕт иса рӕт мирел хурамӕн дӕмтутн янхлӕт.

Итӕх ӕх луплӕт, сыры Аган юханӕн хӕд сух эвӕлт ищи хирӕт ӕнтсыйт, интум мӕн хушева тӕп нӕй па вӕды сух эвӕлт щитӕт ӕнтлӕйт. Ма вӕды сух эвӕлт нир ӕнтты дӕнхалум, юрн вей ӕнты ищи нумӕс тӕйлум, тӕп худна ӕн хошлум. Тӕм пура вӕнты тӕп ипӕш пӕрка ӕнтӕйлсум, хӕн ӕшколайн вӕндтӕйлсум. Яма тывсӕт, па мӕнцев вӕндтум хӕ эведа дӕтӕс.

Реональда ОЛЬЗИНА

Вӕйтантапсы юхтум неӕт

Н. Фӕдорова мижӕм хурӕт

Хӕншӕн йиӕл

Тӕм ванӕн Нуви сӕнхум районӕн Амня вошн йис пурмӕсӕт шавиты хотн хӕншӕн йиӕлӕт, хинтӕт верты вӕйтантапсы вӕс. Тӕта сыры вантутсы дӕщӕтса, муй тӕхийн тӕса верум пурмӕсӕт мира адьсайт.

Тӕм вӕйтантапсийн 12 шӕкӕтты хуят вӕс. Россия народной мастер нем тӕйты ими Аксинья Григорьевна Ерныхова, тӕса ӕнтӕсты неӕнӕн Ирина Семёновна Молданова па Надежда Алексеевна Гришкина вантӕсӕт, муй иты мосл тунты эвӕлт хӕншӕн йиӕл, хинт верты. Щӕлта дыв путӕртсӕт, муйсӕр хӕнши мӕстӕл тӕм пурмӕсӕта щуртты.

Россия мӕв хур хӕншты ӕх тӕхия луӕман вӕдты не Наталья Фӕдорова ай павтӕс, хутыса Касум мӕвн тунты катра вӕш эвӕлт ӕнтӕйлса. Тӕм вӕйтантапсийн мет тӕса верум тунты пурмӕсӕт ван хӕтлуп тылӕшн Емвоша вантутсы тӕдӕйт. Итӕх неӕт пурмӕслад хӕв мӕр версӕдал.

Нын ши вӕлдӕн, тунты эвӕлт мулты верты кеша сыры мӕстӕты тунты вӕйтты мосл. Ӕхӕт тунты

Людмила Кондрашина

Наталья Фӕдорова Аксинья Ерныхова пидӕ

тӕса дӕщӕтла па ши юпийн велщи хӕншийн щуртла. Катра хӕв йисн, алпа, кашӕн хӕнты ими тунты эвӕлт хошӕс хӕншӕн йиӕл, хинт, кӕкӕр па па пурмӕсӕт верты. Ин тӕмхӕтл йис вӕлупсы елды тӕты оса тӕхет щимӕщ хӕрӕт пӕншлӕт. Югра мӕвн

шуши мирӕт кӕтн шеӕк яма тунты верлӕт вах, касум мӕв хӕнтӕт. Тӕм ӕмӕщ вертутӕн хӕр «Союз мастеров традиционных промыслов» тӕхи дӕщӕтӕс.

Наталья ФӔДОРОВА
Хӕнты ясӕна
тулмащтӕс
Ульяна ДАНИЛО

Тюмень вош мойң ёх арилӑт

Мойң хуятӑт долдӑт

Н. Вахтерум хурӑт

Сӑрханл вошн финно-угрӑт вӑйтӑнтыйдсӑт

Сӑрханл вошн ай тӑхет потты тыдӑш 19-20-мит хӑтлӑнӑн «Катра Сӑрханл» тӑхийн финно-угрӑт ияха ӑктыйдсыйт. Шив Мордва мӑв, Санкт-Петербург, Ёмвош, Сӑрханл, Русскинская эвӑлт мойң мир юхтыйдсӑт. Кӑт хӑтл мӑр юхтум хуятӑт рӑпитсӑт.

Рӑт ясӑн вӑты па тӑты хуятӑт, поэтӑт пида вӑйтӑнтупсӑт, сыр-сыр ванлтупсӑт, мастер-классӑт вӑсӑт. Мойң хуятӑга «Катра Сӑрханл» тӑхи ванлтӑсы, «Питы вухсар» хӑта тӑтылсыйт, йис пура верӑт олӑнӑн путӑртсы. «Катра Сӑрханл» тӑхи кӑша хӑ **Антон Акулов** тӑм хӑтлӑт олӑнӑн лупӑс: «Югра мӑвн хӑнтӑт, вухӑлт па юрнӑт вӑлдӑт. Мӑн Сӑрханл вошн финно-угрӑт ияха ӑкӑтсӑлӑв, лӑдн дыв аӑҫ-якӑн ширдал ат ванлтӑсӑт».

Тӑм мӑнум емӑн хӑтлӑн Сӑрханл вош эвӑлт «Ас не», «Луима ханса» тӑхенӑн, Тюмень вош эвӑлт «Хӑс» немпи тӑхи, Русскинская кӑрт эвӑлт «Вӑнт не» тӑхи неӑт ардал-якдал ванлтӑсӑт. Емӑнхӑтла ӑшкола ай нявремӑт юхтыйдсӑт, дывела шеҫк ӑмӑш вӑс шуши мир аӑт хӑлӑнтты па якӑт вантты. Вӑншӑк нявремӑт пӑта финно-угорской писателят па поэтӑт пида вӑйтӑнтупсы верӑнтсы. Шӑта Саранск вош эвӑлт поэтесса не **Раиса**

Орлова вӑс, лӑв рӑт ясӑнӑн стихдал лӑнтӑс. Вухӑл мир поэтесса не **Светлана Динисламова** ищи хӑншум стихдал лӑнтӑс па рӑт ясӑн олӑнӑн путӑртӑс. Педагогической наукайт кандидат не **Раиса Решетникова** нявремӑт пӑта есӑлды киникайт па журналӑт олӑнӑн лупӑс. Санкт-Петербург эвӑлт доцент ими **Валентина Иванова** юхтылдӑс. Лӑв рӑпатайл олӑнӑн ясӑн тӑс па А.И. Герцен немпи университет увӑс мир институтн вӑндтыйлды

нявремӑт олӑнӑн лупӑс. Лӑв путӑртӑс, хути ин шӑта мудтыкем рӑш нявремӑт вӑндтыйлдӑт, хӑнты па вухӑл ясӑн уша верлӑт.

Кимит хӑтлӑн юхтум хуятӑт научной докладӑт лӑнӑтсӑт. Ёмвош эвӑлт педагогической наукайт доктор ики **Вадим Орлов** вухӑл ясӑн эвӑлт рӑш ясӑна хӑншум утӑт тул-мӑштӑты вер олӑнӑн ай тӑс. Лӑв лупӑс, хути рӑш ясӑнӑн тӑс ясӑнӑт вӑйтты мосл, лӑдн путрӑт яма па тӑса ат тывсӑт.

Ши тумпи сыр-сыр мастер-классӑт верӑнтсыйт. Шӑта верӑнтты неӑт мойң мир арсыр шӑкшӑты верӑта вӑндтӑсӑт. Муй ширн лаңки сух тӑнширӑна тӑнӑлды мосл, хутыса лон верты, акань ӑнтты па па ӑмӑш па ушхуль верӑт верты рӑхл.

Тӑм кӑт хӑтл мӑр «Катра Сӑрханл» тӑхийн мойң мир арсыр мосты айт уша павӑтсӑт, финно-угорской аӑт, якӑт, стихӑт хӑлӑнтсӑт па вантсӑт, шуши мир пурмӑсӑт верты вӑндтыйдсӑт. Ма нӑмӑслум, хути дыв сӑмладн па нумӑсладн тӑм емӑнхӑтл хӑв мӑра хӑшл.

Надежда ВАХ

Ариты-якты хот шеҫк ӑмшӑ мӑнӑс

Аңкелдн мўв хәдәнтты вәндтәсы

«Я слушаю землю. Портрет на фоне безумной эпохи» немпи вейтантупсы Ёмвошн ай тәхет потты тыдәщ 12-митн технолого-педагогической колледж хотн вәс. Щәта айлат ёх па мойн хуятәт хәнты мир писатель Еремей Айпин пида вейтантыйлдсәт. Тәм ол дүнән дүв 70 тәда йис.

Еремей Данилович Айпин – щит рәт мир вәдупсы оләңән хәншты хә, дүв хәнты мир түр сый юкана вәд. Щиты дүв оләңдн мирхот пурайн **Мария Николаевна Мадьярова** лупәс. Рәпатайд педы вантман уша йил, дүв рәт мир пәты ар мосты вер верәс.

Тәм хәнты хә 20 мултас киника хәншәс, «В ожидании первого снега» немпи оләңмит киникайл 1979-мит одн есәдсы. Е.Д. Айпин киникайлаң оләңән ар монография, научной непек хәншсы. «Хәтл» немпи Ас-угорской театр ёх «Любовь в январе» путәр хүват «Любить» немпи спектакль дэщәтсәт.

Мосд лупты, Еремей Данилович Ханты-Мансийской педагогической училищын вәндтылдәс, ши оләңән щиты лупд: «Ма ши хота хән дүңдүм, сәмем хошума йил. Тәта ма пидема вәндтылдүм ёх имухты нәмәлдмәдүм. Хәнты па вухаль мет оләңмит киникайт хәншты ёх иши ши училищайн вәндтыйлдсәт, щит Матрёна Панкратьевна Вахрушева, Григорий Дмитриевич Лазарев, Мария Кузьминична Волдина, Владимир Семёнович Волдин, Андрей Семёнович Тарханов».

Мирхот пурайн

Ёмвош технолого-педагогической колледж кәща хә **Алексей Борисович Сарабаров** мирхотн лупәс, хуты Еремей Данилович округев хүватыйн вәндтәты верәт вантман тәйл. «Тәта киникайт дүнәтты хотэвн Еремей Данилович хәншум киникайт вәлдәт. Вәндтәты хотэвн ванкүтды дүв пидәда вейтантупсәт дэщәтдыйт. Ма нәмәсдүм, едды па ар пүш айлат ёхдүв ши мутрайң, нумсәң хә пида вейтантыйлдыт питләт. Нәң нявремәт мўев, мирев лавәдман па мосман тәйты вәндтәдән. Вән пәмәшипа нәңена», – лупәс Алексей Борисович.

Хәнты мир поэтесса **Мария Кузьминична Волдина** путәртәс, муйсәр хәннәхә Еремей Данилович: «Дүв иса мир педы яма вәд. Нәмхәнты иш-

Алика Яркина Е.Д. Айпинән хәншум мўев оләңән путәр дүнәттл

Н. Рагимова вәсрум хуңән

Вәна йитадн хәншты питәс. Дүв щиты лупд: «*Ма аңкемн мўв хәдәнтты вәндтәсыюм. Етна йил, камн шитам вәс, мин кашәң сый хәдәнтсумн*». Еремей Данилович кәт ай киника есәдс, щит ай пура вүш эвәдт хәдәнтум амамәтыщет па моньщәт рүщ па английской ясәңнән. Едды щит хәнты ясәңән есәдты нумәс тәйл.

Ашкола вәнты А.Д. Айпин юдн вәндтәсы. Щит аңкиаши ашкола вәс. Щи оләңән мирхотн лупәс хәнты мир учёной ими **Евдокия Андреевна Нёмысова**. Дүв лупәс, йис пурайн иса нявремәт щимәщ ашколайн вәндтыйлдсәт. Муй пәты Еремей Данилович вәтаңа йис, дүв рәт мирәд, Россия мўв мирәт нүшотәт яма вәлдә пәхотәң ёхлад, рәт мирәд лавәдман тәйты веритл. Щи верәта дүв юдн вәндтәсы.

Мирхотн Еремей Данилович лупәс, тәм одн йилуп киникайл рүщ ясәңән етл, 2015-мит одн ши киника венгерской ясәңән Будапешт вошн есәдсы.

Тәм мирхот «Торум Маа» немпи пурмәсәт лавәдты тәхийн па Югра мўв государственной киникайт дүнәтты хотн рәпитты ёх дэщәтсәт.

Надежда РАГИМОВА

кашман аң лупд, хуты дүв мултсәр ям вер верәс. Хәнты хуятлүв – нюмшәт. Хәннәхә ям вер ки верл, хуятәт щит шиваләдәл па ишәкдәл». Мария Кузьминична айлат хуятәта лупәс, хуты дыведа Еремей Данилович иты мутрайң, нумсәң, тәс па ям хуята вәдты мосд.

Шуши мир литература – шеңк тащәң, щиты лупәс педагогической наукайт доктор, Ас-угорской институтн рәпитты хә **Александр Николаевич Семёнов**. Дүв ясәңдал щирн, кашәң хәннәхә Е. Айпин хәншум «Я слушаю землю» немпи путәр дүнәтты мосд, ләдн яма вәты, хутыса вәдты мосд, хутыса мўв хәдәнтты.

Еремей Данилович Айпин ястәс, ай пурайдн аңкел, ащел, аңкаңкел, аңщәщел эвәдт хәнты мир моньщәт, амамәтыщет хәдәс.

Нумсәң па верәң ханты хә

Ям арат ол юхды «Ван ретәт» немпи ханты мир емәңхәтла Ханты-Муши кәрта яңхемн ма нумсәң па верәң ханты хә пида вәтаңа йисум. Щит Дмитрий Ильич Тарагупта.

– Дмитрий Ильич, еша нәң олңенән путәрта.

– Ма тәм хурамәң Дорвош район мўв Анши кәртән сема питсум, щит тәм Муши вош пўңәлн вәд. Ащем Илья Дмитриевич Тарагупта хўд ведпәсдуман вәс. Аңкем Прасковья Семёновна, эви опращ-немлд Лонгторова вәс. Мўң хотәвн кәтхушьяң няврем енмәс. Ипўш аңкем-ащем хўд вед-пәсдәты мәнсәңәң, щит шеңк вотәң хәтл вәс, дын йиңка питсәңәң. Ма ши пурәйн тәп-тәп няд ода йисум. Мўң, кәтхушьяң няврем, шәкашман хәшсүв.

Щәлта вәндтйылды пура юхтәс, ма интер-ната вўсыюм, ашкола етшуптәсум. Елды Тәпәд воша мәнсум, щәта Д.И. Менделеев немпи пединститут «Физико-математической факультет» хуца вәнд-тйылдысум.

Ши юпийн ветдем тәд Муши вошн ашколайн па интернатн рәпитсум. Щәлта Дорвош район телевидение хуца вохсыюм. Щит 1990-мит оләт вәсәт, ши пурәйн шуши мирдлүв йис вәлупсы апрәңа нух талты па яснев давадман тайты питсәт. Щит пәта телевидение, радива па газета хуца шуши мир яснәтн айкеләт ләшәтты па хәншты питсыйт.

Рәт ясңем вәйтдем, щирн мәнема теле-видение па радио хуца кен рәпитты вәс. Ханты мир вәлупсы, нўшайт олаңәң арсыр әмәш передачайт версум. Ши тумпи «Северная панорама» немуп Дорвош район газетайн

ханты ясәңәң лопас версум. Вән кәшайтн, әд хуятәтн вәты пит-саюм. 2000-мит одн Дорвош район кәшайт рәпитты хотн увәс мир верәт тәты питсум. Щәта кәтдем ол рәпитсум. Елды район шуши мир культура верәт тәты олңитсум. Щит и хурпи рәпата вәс.

Вәлупсем мәр ма иса пурәйн рәт мир педы вантлүм, нәмәслүм, хути хулна елды вәндтйылды мосл. Щирн елды «Уральский институт права» хуца хәлүм ол юриста вәндтйылдысум. Елды юриста рәпитты олңитсум. Яңкем ол Дорвош район пенсион-ной фонд хуца юриста, кәшә ләңкәр хәя вәсум. Ин производственной тәхийн кәшә ләңкәр хәя па юриста рәпитлүм.

– Муй щирн Дорвош районәң «Ямал – потамкам» тәхи рәпитл?

– 1994-мит одн «Ямал – потамкам» оса тәхия рәпитты вохсыюм, кәшә ләңкәр хәя йисум. 2002-мит одн Дорвош район «Ямал – потамкам» тәхия кәшәя пирисыюм. Ин лапәтхушьяң ол ши тәхия луңман вәлдүм, шуши мир суртәт тўнматты нәтлүм. Оса рәпатайн иса кәл, муй щирн кашәң хуят рә-питл, яма ки рәпитл, елды пириләв. Ванкўтды хуятәт юхәтләт па иньшәсләт, хән йилуп хотн мәлдыйт? Ши нўша иса Россия мўвев хуца вәд. Юхи хәшүм кәтхәлүм ол рәпатайды әх мўң хушәва юхтйылдәт. Веритлүв ки, нәтләлүв рәпата вәйтты. Щәлта ишимәш вән сурт – айдат непекаң әх рәт

Емәңхәтл пурәйн Д.И. Тарагупта вўща верл

Л. Спирикова верүм хур

кәртлала керләдәт, щәта рәпата әнтәм. Ши нўша айлтыева тўнматлүв, Ямал мўв дума депу-татәт мосты поступсәт ләшәтләт. Итәх ханты хуятәта даварт йилуп вәлупсыя йиты, щирн дыв йис щирн вой па хўд ведпәсдуман, таш давадман вәлдәт, щит иши ям, дыв йис вәлупсәв елды тәләт.

– Дорвош районәң ханты ясәң урока лапәт мәр муйкем арат щос мәды?

– Мўң Дорвош райо-нәвн итәх хәтл мәр ай нявремәт тайты хотәтн па ашколайтн лапәт мәр ханты па сәран ясәңәң урок тәты щира тәп и-кәт щос мәды, щит шеңк шимл. Районәв ашколайта яңхлүв, кәшайт пида путәртлүв, тәп дыв хути верләт, федеральной поступсы хуят рәпитләт. Ин ханты нявремәт рәт ясәң хуят экзаменәт мәты питсәт. Мўң хушәва хул-на щимәш вер вәд – ай

кәртәтн, ташәтн енмум нявремәт ашколая рўш ясәң такды юхтйылдәт. Ямал мўвевн ханты, юрн, селькуп па сәран яснәт хуят кәсупсәт вердыйт. Дорвош район луваттйын нявремәт кўтн ханты па сәран ясәңәң хуят кәсупсы ләшәтды, нух питум эвет-пухәт елды Пул-навәт вошн кәсләт.

Ин нәң «Ван ретәт» немпи ханты мир емәңхәтла юхәтсән, щит 2006-мит од вўш эвәлт ләшәтлүв. Тыв Ямал мўв эвәлт верәнтты, якты-ариты әх юхәтсәт, Югра мўв эвәлт иши мойң хуятәт вохсүв. Ши хәтләтн тәта, Хан-ты-Мушийн, нявремәт «Нохәр пәхәр» немпи рўтьшәты хәрн рўть-шәләт. Тәта дыв ханты мир вәлупсы олаңәң уша верләт, рәт ясәң вәндтәләт.

Людмила
ШУЛЬГИНА

Ёмвошн СССР хур ханшты ики В.А. Игошев хотн вухаль мир поэт Андрей Семёнович Тарханов нәмәлмәты етнхот вәс. Тыв рәтнадал, вәтаң ёхлад па лұв ханшум путәрдал мосман тайты хәннехәйт әктәшсәт.

Лұв ясңал миРН нәмда

Андрей Тарханов – Югра мұв вудан хә, Россия мұв писатель ики, 25 мултас арәң, стихән киника хәншәс. Лұв тәса па яма хәнштәл пәта ар пұш вән мойлупсәтн катлуптыйдса. Мет олаң пұш «Ленинская правда» непекн 1958-мит одн «Алаң» немуп ард етәс. Андрей Семёнович рұш ясәңән арәт хәншиләс. Лұв стихдал болгарской, венгерской, киргизской, чешской, украинской, финской па па ясәта тулмаштыйдсайт. Тәм арәң, путраң хәннехәев вәйт дор тылаш 14-мит хәтәлн 2017-мит одн әнтәма йис.

Ар мир әкмум хотн ашел хәншум стихәт **Иван Тарханов** лұнтәс. Елды поэт ики шәңәт ай хиднеңие Маргарита Тарханова рояльн Георгий Васильевич Свиридов хәншум ар

сув юнтәс. Щәлта мұв-авәт верәт тәты тахи кәща ләңкәр хә **Евгений Платонов** лупәс:

– Андрей Семёнович рәт мұвд ара арисәлә, путәра путәртсәлә. Лұв имед Антонина Фёдоровна Тарханова 15 ол мәр вәнтәт, дорәт вәнһьлты тәхийн рәпитәс. Лын Югра мұвн әшколайтн нявремәт юх-еңк, лыптәт, юханәт, тәриман тайты щира лесничествайт нәтсәңән пұншты. Щи пәта мұң нохәрьюх енмәлты хәр Андрей Семёнович Тарханов немн ләңхалұв пунты.

Ёмвош округн культура верәт тәты тахи кәща ими **Надежда Казначеева** ай павтәс:

– Лұв хәюм ясңал мирн нәмда. Тәмхәтл поэт хәншум путраңт посн арәт аридайт. Лұв вухаль мир вәдупсы

Е. Нёмысова А. Тарханов пухнәл, пида

У. Данило верум-хурәт

«Хәтл» театр ёх-аридайт, якләт

олаңән сыйң ясңәт лупәс. Мұң хұв нәпәт тәм хәннехә нәмман тайты питләв. Кашәң ол Андрей Семёнович Тарханов немуп етнхот верты питлұв. Лұв, ван-тә, йиңка сащты, мұва сащты арәң, путраң вән хуят вәс.

Ар мир юхтум хотн кашәң хәннехә А. Тарханов олаңән тәпәң ясәң лупәс. Хәнты мир арәң, моньщәң ими **Мария Волдина** нәмәлмәслә, муй вұрн лын Андрей Семёнович пида Ёмвошн педучилище хуца яха вәнд-тыйлсәңән. Елды вәна пеләка ювум хуятәт тахи кәща ики **Александр Константинов**, хәнты учёной ими **Евдокия Нёмысова**, ар хәншты хә **Михаил Довганич** па оса верәт тәты департамент хуца рәпитты не **Ирина Лисютина** сәмәң ясңәт лупсәт. Щи тумпи тәм етнхотн видео хұват Междуреченск вош эвәлт киника лұңәтты хотн рәпитты неңәт ай павәтсәт. Щиты уша йис, тәм тахи А. Тарханов нем тайлд па кашәң ол тәта «Тархановские чтения» немуп мирхот ләщәтыйлда.

Етнхота юхтум мойң ёх А. Тарханов нәмәлмәсәт

Ульяна ДАНИЛО

Вэнтäң, дорäң ешäк мўвев

Югра мўвн итэх вэнтäт, дорäт па юханäт немасыя давадман тайдайт. Щиты «Сибирские увалы» немуп ут ай тэхет потты тыдäщ 15-мит хäтлän 1998-мит олн Нижневартговской мўвн верса. Тäm ут немасыя така сäра давадман тайда 20 ол. Иса хäлүм шүрäс мултас километра кема вөнльман тайты мўв верман вөд.

Тäm мўв Сабун па Сарм-Сабун юханäң кимäдн вөд. Тäта хурамäң кäрäщ репäң юханäт увлät. Тäm мўвн пўпет, вэнт вүдэт, кўрäң войт, нюхсät, сосät, дошекät па па войт вөдлät. Тухлäң войт кўркät, сывсät, йипет, арсыр васэт, хутнät тыв пушäх пунты юхтыйлдät. Итэх войт вўрты киникая хәншман вөдлät па тäm мўв тумпи немäлт тäхийн äнтэмät. Ши пäта ши вэнтäң, дорäң ешäк мўвев давадман тайты мосл. Ши тумпи тäm мўвн шуши мир вөдлät.

Ёхмät, дорäт, юханäт тäта учёной ёхн вөндтäдыт. «Сибирские

увалы» немуп тäхийн рэпитты хуятät мўв вөнльман тайты верät олäңän нявремäта па па хәннехэйта ванкўтды путäртлät. Дыв немасыя сўмтät, вөншет, вўды дант давадты олäңän арсыр мирхотät лэщätыйлдät. Щäлта Нижневартговск вошн па районän дыв хурамäң хурäң ванлтупсэт вэнтät олäңän верäнтлät. Ин тäm тäхи 20 ода ювум пäта тäта рэпитты ёх ай нявремийет кеша «Эколята» немуп ут пўншсät. Вантэ, йилпа енумты эвет, пухät дыв вэнт юх-еңк давадты вөндтäдät. Нявремät дорäт, юханäт тыстама тайты верät олäңän

эмäщ путрät хәншлät. Щäлта тäm ай ёх елды мўв вөнльты суртät вөндтäдät, мосäң, хэнты хätл дыв мўв-авät давадты па тэриты вөн хуятäта йилät.

«Сибирские увалы» немуп тäхийн рэпитты хуятät 20 ода ювум емäңхätлэд дөпн вөн мирхот лэщätыйлдсät. Тыв Югра мўвн немасыя давадман тайты вэнтät, дорäт верät äхтыйн кäпартты ёх äкмийлдсät. Дыв юх-еңк тэриты па тыстама тайты верät

олäңän ай павäтсät. Мирхотн Сәрханл па Нижневартговск вошнäңän университет хуца вөндтыйлды айдат ёх па учёной хуятät мўв-авät олäңän путäртсät. Дыв нух вантсэл, муй иты елды вэнт юх-еңк питл енумты па хутыса арсыр войт вөдлät. Ши тумпи вэнтäң, дорäң мўвев верät äхтыйн рэпитты ёх нэмäссät, муй иты елды рэпитты.

Айкел ханты ясаңа тулмащтас Ульяна МОЛДАНОВА

Мойдум пурмäсät ванлтäсыйт

Ай тэхет потты тыдäщ 30-митн «Торум Маа» йис пурмäсät шавиты тäхи 31 ода йис. Кашäң ол ши хätлän музейн «Дары и дарители» немпи ванлтупсы пўншды. Щäта музея ол мäр мойдум пурмäсät ванлтäдыт.

Тäm ванлтупсыин пурмäсät мойдум кашäң хәннех олäңän хәншман вөд. Мет вулаңа щäта вухаль ухшамät тайдыт, дыв хэнты Кäлтащ Ими пäты ёнтсыйт. Щитät исторической наукайт доктор, «Институт археологии и этнографии» тäхийн рэпитты хө **А.В. Бауло** мойдäс.

Па и вулаң мойлупсы щäта ванлтäсы, щит 24 акань, мäтайт куль-

Ванлтупсы пурайн

турологической наукайт кандидат, Сўмätвошн Ас-угорской институт филиал кәща не **Л.В. Каплатова** мойдäс. Дўв ши аканят округ хўваттыйн 14 ол мäр äктыйлдäс, дыв арсыр кертätн вөдты хәнтэтн па вухадятн ёнтсыйт.

«Луима сэрипос» газетайн рэпитты не

С.М. Ромбандеева музея вухаль ернас мойдäс. Щит äңкелн ёнтум хурамäң ернас, щäта «сорт пөңк» хәнши ёнтман вөд, щирн ши не сорт рät эвätт вөд.

«Торум Маа» музей хуши рэпитты вухаль хө **А.Н. Брусницын** мäнум ол мäр ищи арсыр пурмäсät мойдäс, щитät

хэнты рät ёхладн, äңкелн, ащелн тайсыйт.

Кашäң ол ши ванлтупсыин музейн рэпитты хөйн **В.Ю. Кондинäң** мойдум пурмäсät ванлтäдыт. Тäm пўш лўв Сўмätвошн район Хурумпауль керт эвätт Меровät хоттел ёх тäюм 12 пурмäс тыв тäs.

Ши тумпи щäта хэнты хө Яков Тарлинäң верум нарäсьюх ванлтäсы, мäта ут музея мир творчества округ хот кәща неңän **Е.Е. Исламуратовайн** мäсы.

«Лудорвай» немпи удмуртской музейн рэпитты ёх мäнум ол мäр «Торум Маа» тäхия удмурт не ләмäтсх мойдäсät. Ин ши ләмäтсх мўң мирев шивалäты веритлät. Иса тäm хätлän 48 пурмäс ванлтäсы.

Надежда РАГИМОВА

Дўңан вулѳм вер олѳнѳн

Сўса йис. Ешавулхўв па ишки тѳлѳв ѳхѳтл. Тарыман-пѳтман па ший янхты-шушилыгы питлўв. Шци пѳрайн ям дўң хѳтлыет нѳмса питлѳт, ям верѳт нѳмса ѳхѳтлѳт. Мосѳн, тѳм верѳт па нумѳлмалдѳв.

Тѳм пѳрѳм дўң мўн Тѳк ѳхлѳв Ванзетур курта ай хопн кѳсты шира янхсѳт. «Хѳнты ясѳн» газетайн шци олѳнѳн хѳншилѳса. Ин па ма нумѳсдам шци олѳнѳн хѳншлѳлдам. Нумсѳмн, шцит ям вер. Ёхлѳв яха вуйтантыйлдѳт, арта-шийлдѳт, вантлѳт, муй ширн лыв верлѳт, муй ширн па ѳх верлѳт мѳнлѳт. Мўн тѳхи ѳн мушѳтсўв, туп иса ям нумѳсн янхсўв, ям нумѳсн ѳхи ѳхѳтсўв.

Ма шѳта иши мир пѳды вантман доилысѳм-карѳмѳсом, вантсѳм, муй ширн кѳсты ѳх хопа лѳлсѳт, муй ширн пѳнтѳл элты ѳхѳтсѳт. Мосл ястѳты: хопа хурамѳн омѳссѳт. Вантѳ, елды мѳнты пѳнтѳл ѳн ныла. Мосѳн, йиңка рѳкѳнлѳт, хопел йира вўрѳмтал. Ёхѳтѳлн – веншлѳл пѳлы аңкѳрла-ки, кашѳн вен-шѳн туп умѳш па ѳй мѳтшѳлан-шиялѳлан. Шцикем шци ѳх амѳтман ѳхи ѳхѳтлѳт. Вантѳ, мѳнѳм пѳнтѳл хѳшѳс,

Кѳсупсыя лѳщѳтыйлдѳт

З.НОВЫХОВА китум хураг

верѳм верѳл етшѳс. Шци юпийн тухѳл ѳх кимет мѳнты па вўратлѳт, сѳмлад лѳнхалѳт.

Кѳсты елпи хѳтл – шѳнк вотѳн па ертѳн хѳтл вус. Ёх хотладн пѳйкшѳман омѳссѳт, лудн хѳлѳват ям хѳтлые ат вус, ям турмие ат питѳс:

**Вотѳв ая ат па йитал,
Ертѳв хол па ат
волытал,
Емѳнхѳтлѳв яма ат
мѳнл.
Мўн пилѳвѳн ѳхтѳм
ѳхлѳв,
Мўнев лавѳлты ѳхтѳм
ѳхлѳв
Тѳкѳн мирев нын
лавлаты,
Ёхлѳв ѳнтасн вулаты,
Хоплад нын лавлаты.**

Ай хопн кѳслѳт

Кѳсман-довѳлман, тѳрмалман мѳнты ѳх, алпа, мѳлтсѳр нумсѳн ѳхѳтлайт. Ма иши тѳм ванѳн кѳсман хопн янхсѳм. Шци пѳрайн нѳмса питлѳт тѳмѳш пѳйкшѳп яснѳт:

**Ай хопием, тѳл-тѳл,
Ай хопием, сѳра-сѳра,
Ай хопием, мѳна-
мѳна,
Ай хопием, нѳхлѳ-
нѳхлѳ,
Ай хопием, олѳа-олѳа,
Ай хопием, пита-пита,
Олѳа сѳра пита нѳн-сѳ.
Хопем йира ал
някшѳмта,
Йиңка мѳнѳм ал нѳн
павтѳ,
Вотѳв такн ал нѳн пола,**

Хопѳн хѳтл

Лыпѳт нуви
Ёлѳх хѳтл,
Вѳры кимл
Солѳн сыен...
Нуви йиңка
Хопен хўвлѳл,
Хумп ѳхтѳйн
ѳмшѳ мѳнл.
Вѳнт сўниел
Нух алумлѳл,
Шци мурта шци
Хопн кѳслѳт.

**Валентина
СОЛОВАР**

Нух питум хуятѳт мойлѳлѳйт

**Вотѳв сѳра ая юва.
Мѳнѳм олѳа нѳн-сѳ
павтѳ,
Мѳнѳм ѳлта ал нѳн хѳе.
Мўн курт ѳхлѳв
шалитые,
Атѳм верѳ ал павтые.**

Шциты шци Ванзетур курта янхсўв. Хѳй ай хопн кѳсѳс, хѳй арийс-якѳс хѳнты ар па хѳнты як, хѳй па ѳл шушилыйс-карѳмилийс, вантѳйс-вунѳлтыйс вер нѳмса пѳнман, лудн хунты шимѳш верѳт елды тўты. Пумашипа, хѳй шци-мѳш емѳнхѳтл веры-лдыйс.

**Зоя НОВЫХОВА,
Тѳк курт**

Кәсупсы тумпи культура уша верды

Ай тәхет потты тыдәш 20-21-мит хәтәднән Ёмвошн «Игры народов России» немуп кәсупсы па арсыр мир өрашты хәр вәс, щит кавказской, «За вороток» немуп рӯш кәсупсы, куреш немуп тюрской кәсупсы па ханты нюд тахли. Этноспорт мәнум хәрн айдат ёх өрәңа юх шәп талсәт, щәдта әхәд шәпи навәрсәт па «Рюхи» немуп рӯш юнтутн юх ед тәхсәт. Мосл лупты, щи кәсупсы «ЮграМегаСпорт» немуп хот рәпатнекәт дәщәтсәт.

И хәтл 50 мулдас пух па эви Борис Лосев немуп рӯтьщәты тәхийн яха әктәшсәт, щикүш тәрүм шивәң па ертәң вәс. Кәсупсы мәнум пурәйн ма Югра этноспорт тәхи кәщә **Константин Соловьев** пида путәртсум. Щәта лүв вулаң сүтытты хәя вәс:

– Тәм хәтл мүн этноспорт па арсыр яснул мирәт немуп кәсупсы верлүв. Щи ут «Югра многонациональная» немуп мирхота посту- ман вәд. Тәта айдат ёх ар щирн кәсләт. Ма щиремн, шеңк әмәш әхәд шәпи навәрты па юх шәп талты. Эвет ай әхәд шәпи навәрсәт, хә ёх вәншәк әхәд едты. 22-көм муниципалитет эвәдт кәсты ёх тыв

юхәтсәт. Тәм хәтл нух вантлүв, хуйтат мет яма кәссәт, дыведа арсыр мойдупсәт мәлүв.

Тәм пүдәң спорт- сменәт рюхи немуп юнтутн юнтләт, щи ут городки немуп кәсупсы хурасуп, тәп мет йисшәк юнтут. Тәта кашәң хуята әхәд эвәдт нәд есәдты па па щирн кәсты рәхәс. Доньщ питәс па итәх ёх нымәдн хәхәт- дясәт. Тәмиты кәсман хәннехәйт па мир кә- супсәт уша версәт. Ма щиремн, кәсупсәв яма тывәс. Тәта шеңк әмәш.

Мосл лупты, этно- спорт немуп хәрн вошәң па районной коман- дайт күтн нух питсәт: Нижневартской район 1-мит тәхийн, Сәрханл вош 2-мит тәхийн, Нижневартск вош

Кәсупсийн нух питум эвет

3-мит тәхийн. **Өрәңа юх талты кәсупсийн** олаң тәхи Магомед Фаттахов (Сәрханл), Александр Панов (Ёмвош район), Анастасия Панкина (Нижневартской рай- он) вүсәт; кимит тәхийн Денис Галиммуллин (Покачи), Константин Комиссаров (Нягань) па Ксения Александрова (Нижневартск); хәд- мит тәхийн Ахмед Аламов (Октябрьской район), Юрий Казамкин (Нижневартской район) па Александра Седова (Нефтеюганск). **Әхәд шәпи навәрты кәсупсийн** Ильшан Гу- бадов (Нижневартск) па Кристина Айпина (Нижневартской район) олаң тәхия пит- сәңән; кимит тәхийн Станислав Каблуков (Нижневартск) па Ксения Айваседа (Ниж- невартской район); хәдмит тәхийн Кон- стантин Комиссаров (Нягань) па Ксения Александрова (Ниж- невартск). **«Рюхи» немуп рӯш кәсупсийн** олаң тәхи сургутянәт

ёша павәтсәт, кимит тәхи лангепасцәт хуши, хәдмит тәхи покачевцәт вүсәт.

Мосл лупты, кәсты ёх күтн шуши мир эвет па пухәт ищи вәсәт. Ёмвош ёх күтн **Святослав Ана- гуричи** вәс, лүведа 19 ол, лүв Ямал эвәдт, щи пух кимит ол ЮГУ хуши физической культура тәхийн вәндтәйл. Лүв мүвәдн ищи там хурасуп кәсупсәт верәнтлдыйт па яма вәлдә, муй иты щитәт мәнләт. Әхәд шәпи навәрты вер ола- нән щиты лупәс: «Мүн хущева пасыра навәр- ләт. Навәрты пурәйн пәрләлүв. Хуйтат ушәңа навәрты ән хошләт, щитәт ән пәрләләт, Ямалн щи вер яма вер- ды». Ёмвош район ёх күтн ханты пух Кирилл Перепелкин Согом кәрт эвәдт вәс. Интум лүв Ёмвош технолого- педагогической хотн вәндтәйл, ханты IT- технологияйт дәщәтты рәпатнека йил. Тәм кәсупсийн лүв әхәд шәпи навәс.

Реональда ОЛЬЗИНА

Ханты пух Кирилл Перепелкин

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№21 (3513), 08.11.2018

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры
Издатель
Департамент общественных
и внешних связей Ханты-
Мансийского автономного
округа – Югры

Редакция

Врио директора –
Кондина Г.Р.
Телефон (3467) 33-22-72

Заместитель главного
редактора – **Вах Н.И.**
Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь –
Рагимов Н.В.
Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:

628011, г. Ханты-Мансийск,
ул. Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:

ООО «Новости Югры-
Производство» г. Сургут,
ул. Маяковского, 14.

Индексы **04393, 54393**

Тираж **2166** экз.
Заказ **4334**
Цена свободная

Газета
зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в сфере
связи, информационных
технологий и массовых
коммуникаций по

Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.

Свидетельство о регистрации
ПИ №ТУ 72-00796
от 23 января 2013 г.

Мнение авторов
публикаций не
обязательно отражает
точку зрения
редакции.